

Молчанова А.О. Педагогічні закономірності як складова підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності

Анотація. Розглянуто певні питання класифікації закономірностей виховання, їх впливу на створення учнівського колективу. Підкреслюється роль педагогічних закономірностей у визначенні толерантної взаємодії всіх суб'єктів навчально-виховного процесу. Висвітлено деякі напрями підготовки студентів педагогічних навчальних закладів до професійної діяльності. **Ключові слова:** навчально-виховний процес, педагогічні закономірності, педагогічні технології, толерантна взаємодія, виховна діяльність, суб'єкти навчально-виховної діяльності

Молчанова А.О. Педагогические закономерности как составляющая подготовки будущих педагогов к воспитательной деятельности

Аннотация. Рассмотрено некоторые вопросы классификации закономерностей воспитания, их влияние на создание ученического коллектива. Подчеркнута роль педагогических закономерностей в определении толерантного взаимодействия всех субъектов учебно-воспитательного процесса. Освещены некоторые направления подготовки студентов педагогических учебных заведений к профессиональной деятельности. **Ключевые слова:** учебно-воспитательный процесс, педагогические закономерности, педагогические технологии, толерантное взаимодействие, воспитательная деятельность, субъекты учебно-воспитательного процесса.

Molchanova A.O. Pedagogical laws as a part of preparation of future teachers to educational activities

Annotation. Certain questions of classification of laws of teaching and their impact on the creation of student's group were considered. The role of teachers' laws in identifying of tolerant interaction of all subjects of the educational process is emphasizing. Some directions of student's preparation for professional activity taking. **Key words:** educational process, pedagogical laws, pedagogical technologies, tolerant interaction, educational activity, subjects of educational activity.

МОНЬ А.О.,

Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ПРАКТИКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Нині метою вищої школи є створення умови для підготовки інноваційно орієнтованих фахівців, що були б здатні забезпечити у перспективі прискорений розвиток різноманітних вітчизняних галузей. У сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень вищої освіти значною мірою залежить від ефективності запровадження інновацій у навчально-виховний процес.

Особливості педагогічних інновацій досліджували Бойко А.М., Бордовська Н. В., Дічек Н.П., Дем'яненко Н.М., Зайченко І.В., Кремень В.Г., Паламарчук В.Ф., Реан А.О, Сауха П.Ю., Юсуфбекова Н. Р та інші.

Педагогічна інновація розглядається як процес виникнення, розвитку, і що найістотніше, широкого впровадження в освітню галузь педагогічних новацій і нововведень [1].

Метою статті є дослідження особливостей впровадження педагогічних інновацій у практику вищої школи англійських країн та виокремлення найефективніших моментів для удосконалення навчально-виховного процесу вітчизняних ВНЗ.

Ми розглянули провідні вищі навчальні заклади Великої Британії, Канади та США. Ми звернулися до Лондонського університету (University of London) Інституту освіти (Institute of Education) та Університету Лейкестру (The University of Leicester) у Британії, до Брокського університету (Brock University) у м.Онтаріо в Канаді, а також до Гарвардського університету (Harvard University) у м.Кембрідж у США.

Найбільш поширені два варіанти співпраці з закордонними університетами, такі як: дистанційне навчання та програма Erasmus. Дистанційне навчання може бути обране будь-якою зацікавленою особою, а от для участі у програмі Erasmus студента має бути номіновано власним університетом за цією програмою. Мінімальний термін, який студент може провести в університеті за програмою Erasmus – 3 місяці (один триместр), максимальний – 12 місяців (три триместри).

В Інституті освіти Лондонського університету для аналізу нами були обрані магістерські програми підготовки, кожна з яких розрахована на 180 кредитів. З 2012р. студенту надано вибір: або дисертаційна робота на 20 000 слів (що відповідає нашій магістерській кваліфікаційній роботі), на написання якої відводиться 60кредитів, або курсова робота на 10 000 слів (30 кредитів) плюс один з предметів варіативної складової навчального плану.

На трьох з даних магістерських програм запроваджено курс «Інновації та зміни у вищій професійній освіті» (Innovation and Change in Higher and Professional Education) – 30 кредитів. Вона є обов'язковою дисципліною на спеціальності «Вища та професійна освіта» (Higher and Professional Education MA), а також дисципліною за вибором студента на спеціальностях «Викладання та навчання у вищій та професійній освіті» (Teaching and Learning in Higher and Professional Education MA) та «Освіта впродовж життя» (Lifelong Learning MA).

У курсі «Інновації та зміни у вищій професійній освіті» розглядається мінливий характер вищої та професійної освіти. Вона забезпечує критичне введення до ключових питань сучасності, що стосуються поточної освітньої політики і практики.

Дисципліна досліджує ключові сучасні національні та глобальні питання, що стосуються поточної освітньої політики і практики у вищій та професійної освіти, такі як доступ і розширення участі в освітній діяльності, глобалізація та інтернаціоналізація, зміни у режимі фінансування, поява приватних навчальних закладів, професіоналізм і професійна освіта, якість освіти, приватний університет, нові технології у вищій освіті.

Даний курс спрямований на сприяння критичному мисленню студентів щодо освітньої політики і практики вищої та професійної освіти, вивченню змін у зв'язку з їх власним досвідом та інтересами.

Навчальний процес включає лекції та дискусії, також існує можливість залучення до професійної практики[5].

На магістерській програмі «Просунуті педагогічні практики» (Advanced Educational Practice MA) запроваджено обов'язкову дисципліну «Дослідження діяльності: вивчення проблем і контекстів» (The Action Researcher: Exploring Issues And Contexts), що також становить 30 кредитів.

«Дослідження діяльності: вивчення проблем і контекстів» дає можливість викладачам та іншим фахівцям з освіти розвиватися та вдосконалювати власну діяльність.

У дисципліні використовується «змішане навчання» за рахунок використання VLE "Moodle" (системи управління змістом сайту, що використовується для створення викладачами он-лайн курсів, віртуальне освітнє середовище), до занять залучаються професіонали – дослідники, що виконують разом зі студентами невеликий дослідницький проект за їх власним вибором.

Навчання включає вивчення та дослідження академічної літератури, пошук додаткової літератури на базі взаємодії з відповідними ресурсами, доступними в Інтернеті та ЗМІ.

Студенти планують, проєктують та проводять частину педагогічних досліджень, що мають відношення до їх власної теми. Вивчаються різноманітні методологічні підходи до дослідження. Публікація результатів дослідження є обов'язковою [6].

Університет Лейкестру на магістерській програмі підготовки «Міжнародна освіта» (International Education MA) запровадив дисципліну «Інновації та реформи» (Innovation and Reform), що становить 60 кредитів та є за вибором студента.

Дана дисципліна сприяє поглибленню розуміння сучасних теорій освіти, процесу проведення ефективних провідних навчальних змін. Забезпечується акцент на інновації та реформи, що допомагають навчальним закладам відігравати активну роль у створенні та підтримці більш гуманного і стійкого майбутнього.

Дисципліна бере активну участь у різноманітних аспектах розвитку освіти, таких як: демократичне громадянство, критична грамотність, творче мислення, сталий розвиток та включення ролі технологій [7].

Систематизовану інформацію надаємо в табл.1

Країна	ВНЗ	Рівень вищої освіти, магістерська програма	Навчальна дисципліна	Тривалість
Велика Британія	Інститут освіти Лондонського університету, м.Лондон Institute of Education, University of London	Магістр «Вища та професійна освіта» Higher and Professional Education MA	Інновації та зміни у вищій та професійній освіті Innovation and Change in Higher and Professional Education	30 кредитів (нормативна)
		Магістр «Викладання та навчання у вищій та професійній освіті» Teaching and Learning in Higher and Professional Education MA		30 кредитів (елективна)
		Магістр «Освіта впродовж життя» Lifelong Learning MA		
		Магістр «Просунуті	Дослідження діяльності:	30 кредитів (нормативна)

		педагогічні практики» Advanced Educational Practice MA	вивчення проблем і контекстів The Action Researcher: Exploring Issues and Contexts	
	Університет Лейкестру, м. Лейкестр The University of Leicester	Магістр «Міжнародна освіта» International Education MA	Інновації та реформи Innovation and Reform	60 кредитів (елективна)

У Канаді при Брокському університеті діє Центр педагогічних інновацій (CPI), основними напрямками роботи якого є управління та стратегічні ініціативи; освітні технології, інфраструктура та навчальне середовище; експериментальна освіта; педагогічні інновації; забезпечення якості освіти.

Центр надає індивідуальні консультації, організовує групові семінарські заняття та проводить загально-університетські заходи, пов'язані з поточними питаннями шкільних вчителів.

Центр педагогічних інновацій є адміністративно незалежним від будь-якого факультету. Навчальний рада складається з представників кожного факультету та проводить щомісячні засідання з метою консультацій, обговорення та надання рекомендацій. Обговорюються наступні теми: академічна коректність, курси по розвитку пам'яті, академічна цілісність, професійне вигорання, колективне і групове навчання, оцінки та аналіз результатів навчання.

Центр педагогічних інновацій (CPI) відіграє важливу роль у підтримці викладачів, які розробляють курси в рамках програми Брокського університету «Ініціативи електронного навчання». Центр підтримує ініціативу електронного навчання інструкторів, надаючи педагогічні консультації, забезпечуючи технічними ресурсами та допоміжними послугами. Центр також співпрацює з інструкторами з проектування, доставки та оцінки курсів електронного навчання. Також підтримуються інноваційні освітні технології та пропонується педагогічні консультації усім іншим викладачам, які не беруть участі в програмі «Ініціатива електронного навчання». [8].

У США при Гарвардському університеті з 2011р. діє Гарвардська лабораторія інновацій (Harvard Innovation Lab), що також фокусується на педагогічних інноваціях. Лабораторія поєднує фундаментальне навчання, що надається викладачами Гарварда, з ресурсною базою для студентів, з метою застосування їх ідей та сприяння їхньому зростанню як професіоналів. Лабораторія працює на основі педагогічних ідей, розроблених професорами Джорджем Уайтсайдз (George Whitesides), Л. Вудфорд (Woodford L.) і Енн А. Флауерс (Ann A. Flowers A.), що складаються з чотирьох підходів: 1) фундаментальне навчання (організуються курси під керівництвом викладачів з досліджень інновацій, а також репозиторій з практикумів та відео-семінарів, презентаційних матеріалів і посібників), 2) експертна підтримка досліджень (проводиться 75 вечірніх практикумів та семінарів, індивідуальні консультації більш ніж 25 спеціалістів), 3) експериментальне навчання 4) експериментальна інкубаційна програма (використання «інкубаційних» лабораторій та приватних майстерень). [9].

Проаналізувавши міжнародний досвід нами сформовано певні рекомендації для впровадження педагогічних інновацій вітчизняними вищими навчальними закладами.

1) Організувати вивчення магістрантами та використання у відповідних дисциплінах e-learning системи: системи управління навчанням (LMS) та віртуальне освітнє середовище (VLE). Вивчення даних систем могло б проводитись у вигляді спецкурсу. Подальше використання – протягом вивчення дисципліни педагогічних технологій, а також протягом проходження педагогічної практики (підготовка та проведення одного заняття в електронному режимі).

2) До навчального плану магістратури має бути включена окрема дисципліна з вивчення останніх світових інновацій у педагогічній освіті.

3) При кафедрах має бути створено репозиторій з практикумів, відео-семінарів, презентаційних матеріалів та електронних посібників.

Матеріали мають бути доступні студентам для он-лайн читання і використання, але захищенні від копіювання або скачування.

Таким чином, модернізація вітчизняної системи освіти має здійснюватись з використанням найефективніших світових практик, саме тому вважаємо доцільним продовження розробки даного напрямку дослідження. Впровадження педагогічних інновацій у навчально-виховний процес сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників вищої школи і досягненню більш ефективного розвитку нашого суспільства.

Література

1. Дічек Н.П. Поняттєво-термінологічні особливості вивчення педагогічного новаторства / Н.П.Дічек // Освітологія: Польсько-український / українсько-польський журнал; за ред. В.Огнев'юка, Т.Лєвовицького, С.Сисоевої. – Варшава-Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна; Вища педагогічна школа Спілки польських учителів, м. Варшава, Республіка Польща, 2012. – Вип. 1. – С. 62 – 68.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 338–340

3. Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Педагогічна думка. – 2009. – С. 46.
4. Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. – М., 1991. – Вып. 2 (58).
5. Innovation and Change in Higher and Professional Education [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: http://www.ioe.ac.uk/study/MMAHPE_13.html . - Title from the screen.
6. The Action Researcher: Exploring Issues And Contexts (M-level) [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: http://www.ioe.ac.uk/study/MMAPRO_02.html . - Title from the screen.
7. International Education MA [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://www2.ie.ac.uk/departments/education/postgraduate-study/masters/international-education>. - Title from the screen.
8. CPI of Brock University [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://www.brocku.ca/pedagogical-innovation>. - Title from the screen.
9. Harvard Innovation Lab [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://i-lab.harvard.edu/>. - Title from the screen.

Монь А.О. Особливості впровадження педагогічних інновацій у практику вищої школи

Анотація. У статті розкрито найвідоміші міжнародні практики з упровадження педагогічних інновацій у навчально-виховний процес вищої школи. **Ключові слова:** інновація, педагогічна інновація, магістерська програма підготовки, Центр педагогічних інновацій, Гарвардська лабораторія інновацій.

Монь А.О. Особенности внедрения педагогических инноваций в практику высшей школы

Аннотация. В статье раскрыты известные международные практики по внедрению педагогических инноваций в учебно-воспитательный процесс высшей школы. **Ключевые слова:** инновация, педагогическая инновация, магистерская программа подготовки, Центр педагогических инноваций, Гарвардская лаборатория инноваций.

Aliona Mon. Peculiarities of implementation of educational innovations in practice of higher education.

Annotation. The article deals with the most famous international practice of pedagogical innovation implantation in educational process of higher education. **Keywords:** innovation, educational innovation, master training program, Center for pedagogical innovation, Harvard Innovation Lab.

НЕВМЕРЖИЦЬКИЙ О. А.,
Інститут вищої освіти НАПН України,
м. Київ

УДК 37.015.2 (470+571)

ВИХОВНА МІСІЯ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ ВНЗ

Актуальність теми дослідження безумовно лежить в площині актуальності стану теоретичного і практичного розвитку виховної проблематики у вищих закладах освіти. За свідченням дослідників вища школа у сучасних умовах значно втратила орієнтири соціального виховання студентської молоді, яке здійснюється певною мірою стихійно. Така реалія з необхідністю вимагає, на думку українських і російських вчених, правової, організаційної і методичної модернізації навчально-виховного процесу у ВНЗ як на вузівському, так і на державному рівнях в плані: «... оновлення державних освітніх стандартів вищої професійної освіти у царині виховання; вдосконалення моделей і програм виховної діяльності ВУЗів; підготовки і випуску нормативно-правових документів, що визначає стратегію розвитку виховної діяльності ВУЗів; визначення пріоритетів у виданні науково-методичної літератури з питань виховання студентів, матеріально-технічне забезпечення виховної діяльності ВУЗів». [9, с. 4]

Вищий навчальний заклад об'єктивно має реальну можливість ефективно впливати на студента, враховуючи його особисту антропологію, природні можливості й прагнення. По-перше, отримання вищої освіти студенти вважають престижною справою, що домінує в їхній свідомості. Вища школа в Україні фактично стала масовою. По-друге, опинившись у нових обставинах, новому колективі, молода людина спроможна реалізувати свій соціальний статус, свою соціальну роль. По-третє, студент починає усвідомлювати горизонти своєї майбутньої професії та, безумовно, кар'єри.

Зміст і завдання виховної роботи вищої школи полягає, передусім, у забезпеченні національного характеру і спрямованості навчання, розвитку почуття любові до свого народу, шанобливого ставлення до його культури, мови й традицій, у вихованні національної гордості та гідності вихованців. Чи не найважливішою метою навчально-виховного процесу є виховання інтелігентності, що включає як професійну, так і моральну, політичну, правову, естетичну, екологічну, світоглядну культуру особистості. Мета виховання у ВНЗ визначається розвитком високого професіоналізму майбутніх спеціалістів, їхньої готовності на рівні світоглядних переконань до ринкових норм життя, самостійності мислення, а також формуванням духовності, що полягає у становленні високих морально-етичних життєвих норм поведінки в найширшому спектрі стосунків особистості. [5]

Таким чином, перераховані вимоги є обумовлене часом соціальне виховне замовлення вищим навчальним закладом з боку держави. Вона, гарантуючи матеріальні умови його забезпечення, передбачає функцію контролю, моніторингу якості їх виконання.

У якості першочергових завдань, наприклад, державного контролю виховної роботи в конкретному ВНЗ, як нам уявляється, є контроль дієвості його навчально-виховної інфраструктури: ректорату, деканату,